

Resmi Ortaöğretim Kurumları İçinde Spor Liselerinin Profili: Betimsel Bir Analiz

Mustafa Enes IŞIKGÖZ¹

¹Mardin Artuklu Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu,

Mardin, Türkiye

pdgenes@gmail.com

Melike ESENTAŞ²

²Manisa Celal Bayar Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi,

Manisa, Türkiye

Melike.esentas@windowslive.com

Geliş Tarihi/Received:

07.11.2019

Kabul Tarihi/Accepted:

23.06.2020

Yayın Tarihi/Published:

30.06.2020

ÖZ

Bu çalışmanın amacı; resmi ortaöğretim kurumları içerisinde spor liselerinin profilinin çeşitli nicel değişkenler açısından betimlenmesi amaçlanmıştır. Araştırma betimsel nitelikte tarama modelinde olup, araştırmada doküman incelemesi yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın dokümanını Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) tarafından yayımlanan “Örgün Eğitim 2018-2019 Millî Eğitim İstatistikleri” oluşturmaktadır. İstatistiklerden sadece resmi ortaöğretim (genel+mesleki) kurumları ile spor liselerine ait veriler inceleme kapsamına alınmıştır. Verilerin analizinde sayı ve yüzde değerleri kullanılmış, spor liselerinin çeşitli değişkenler açısından resmi ortaöğretim kurumları içerisindeki yeri belirlenmeye çalışılmıştır. Çalışma neticesinde; spor liselerinin genel ve mesleki resmi ortaöğretim okul/kurumları içerisinde okul olarak %0.87, derslik sayısı olarak %0.52, öğrenci sayısı olarak %0.46’lık bir yer tutmaktadır. Genel ve mesleki resmi ortaöğretim kurumlarında toplam 151.151 erkek ve 144.179 kadın olmak üzere toplam 295.330 öğretmen görev yaparken, spor liselerinde bu sayı 851 erkek ve 481 kadın olmak üzere toplam 1.332’dir. 2018 yılı itibarı ile genel ve mesleki lise çıkışlılarından yükseköğretim kurumları sınavına (YKS) 2.376.872 öğrenci başvururken, spor lisesi çıkışlı öğrencilerinden 4.540 başvuru yapılmıştır. YKS’ye başvuran genel ve mesleki lise çıkışlı öğrencilerinin %16.61’i lisans, %13.28’i önlisans, %6.15’i açıköğretim programlarına yerleşmiştir. YKS’ye başvuran spor lisesi öğrencilerinin ise %1.28’i lisans, %7.91’i önlisans, %1.92’si açıköğretim programlarına yerleşmiştir.

Anahtar Kelimeler: MEB, Ortaöğretim, Kurum, Lise, Spor Lisesi.

The Profile of Sports High Schools Within The Official Secondary Education Institutions: A Descriptive Analysis

ABSTRACT

The purpose of this study is to describe the profile of sports high schools among the official secondary education institutions in terms of different variables. This is a descriptive survey model and document analysis method was used in the research. The study document is composed of “Formal Education 2018-2019 National Education Statistics” published by the Ministry of National Education (MEB). Among the statistics, only data belonging to official secondary (general+vocational) education institutions and sports high schools were included in the analysis. Numerical and percentage values were used in the data analysis and the place of sports high schools among the official secondary education institutions was attempted to be determined in terms of different variables. Following the study, sports high schools rank among the general and vocational official secondary schools/institutions with a 0.87% as a school, 0.52% as the number of classrooms and 0.46% as the number of students. A total of 295.330 teachers composed of 151.151 males and 144.179 females work in general and vocational official secondary education institutions while this number is 1.332 in total composed of 851 males and 481 females in sports high schools. As of 2018, 2.376.872 graduates from general and vocational high schools have applied the higher education institutions exam (YKS) while 4.540 applications have been received from the sports high schools. Among the students being graduates of general and vocational high schools who have applied to YKS, 16.61% of them have got into undergraduate program, 13.28% into associate degree program and 6.15% into the open education program. 1.28% of the sports high school students who have applied to YKS have got into the undergraduate program, 1.97% into the associate degree program and 1.92% into the open education program.

Keywords: MEB, Secondary Education, Institution, High School, Sports High School

1. GİRİŞ

Çağdaş eğitimin amaçlarından biri temel eğitimden sonra öğrencilerin ilgi ve yeteneklerine göre bir üst öğrenime devam etmesidir. Türk milli eğitim sisteminin temel yasal dayanağını teşkil eden 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu’nda; Türk Milletinin bütün fertlerini ilgi, istidat ve kabiliyetlerini geliştirerek gerekli bilgi, beceri, davranışlar ve birlikte iş görme alışkanlığı kazandırmak suretiyle hayata hazırlamak ve onların, kendilerini mutlu kılacak ve toplumun mutluluğuna katkıda bulunacak bir meslek sahibi olmalarını sağlamak Türk milli eğitiminin genel amaçlarından biri olarak sayılmıştır. Aynı kanunda; Fertler, eğitimleri süresince, ilgi, istidat ve kabiliyetleri ölçüsünde ve doğrultusunda çeşitli programlara veya okullara yöneltilerek yetiştirilirler.

Millî eğitim sistemi, her bakımdan, bu yöneltmeyi gerçekleştirecek biçimde düzenlenir. Bu amaçla ortaöğretim kurumlarına, eğitim programlarının hedeflerine uygun düşecek şekilde hazırlık sınıfları konulabilir. Yöneltilmede ve başarının ölçülmesinde rehberlik hizmetlerinden ve objektif ölçme ve değerlendirme metotlarından yararlanılır şeklinde hükümler bulunmaktadır (Millî Eğitim Temel Kanunu, 1973). Kanunda belirtildiği gibi yönlendirmenin amacı, hem öğrencinin kendi ilgi alanlarını keşfedebilmesini sağlamak, hem de ilgi, istek ve yeteneklerine göre istediği alanı tercih ederek istediği mesleği seçebilmesinin yolunu açmaktadır [Millî Eğitim Bakanlığı (MEB), 2010a].

İlköğretime dayalı en az dört yıllık zorunlu, örgün veya yaygın öğrenim veren genel, mesleki ve teknik ortaöğretimin amaç ve görevleri; Millî Eğitimin genel amaçlarına ve temel ilkelerine uygun olarak, bütün öğrencilere ortaöğretim seviyesinde asgari ortak bir genel kültür vermek suretiyle onlara kişi ve toplum sorunlarını tanımak, çözüm yolları aramak ve yurdun iktisadi sosyal ve kültürel kalkınmasına katkıda bulunmak bilincini ve gücünü kazandırmak, öğrencileri çeşitli program ve okullarla ilgi, istidat ve kabiliyetleri ölçüsünde ve doğrultusunda yükseköğretime veya hayata ve iş alanlarına hazırlamaktır. Bu görevler yerine getirilirken öğrencilerin istekleri ve kabiliyetleri ile toplum ihtiyaçları arasında denge sağlanır (MEB, 2015).

Ülkemiz eğitim sistemi içerisinde ortaöğretime geçişte ortaokul veya imam-hatip ortaokulundan sonra hazırlık sınıfları hariç dört yıllık zorunlu eğitim ve öğretim veren, resmî ve özel örgün eğitim okul ve kurumlarından oluşan ortaöğretim kurum/okulları bulunmaktadır. Bu kurumlar; fen liseleri, sosyal bilimler liseleri, Anadolu liseleri, güzel sanatlar liseleri, spor liseleri, Anadolu imam hatip liseleri, Mesleki ve teknik Anadolu liseleri, mesleki ve teknik eğitim merkezleri, çok programlı Anadolu liseleri, özel eğitim meslek liseleri ile mesleki eğitim merkezlerinden oluşmaktadır. Fen liseleri, fen ve matematik alanlarında; sosyal bilimler liseleri, edebiyat ve sosyal bilimler alanlarında öğrencilerin bilim insanı olarak yetiştirilmelerine kaynaklık etmeyi, güzel sanatlar liseleri, öğrencilere güzel sanatlarla ilgili temel bilgi ve beceriler kazandırmayı ve güzel sanatlar alanında nitelikli insan yetiştirilmesine kaynaklık etmeyi, spor liseleri, öğrencilere beden eğitimi ve spor alanında temel bilgi ve beceriler kazandırmayı, beden eğitimi ve spor alanında nitelikli insan yetiştirilmesine kaynaklık etmeyi amaçlamaktadır (MEB Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliği, 2013).

Bu kapsamda bir ortaöğretim kurumu olarak spor liselerine, yetenek sınav puanı ve ortaöğretim başarı puanı (OBP) kullanılarak puan üstünlüğüne göre yerleştirme yapılmaktadır. 2004-2005 eğitim-öğretim yılında ülke çapında 4 okul ile eğitim öğretime başlayan spor liselerinin sayısının, 2009-2010 eğitim öğretim yılında 22' ye çıktığı görülmektedir. MEB'in 2008'de almış olduğu karar doğrultusunda (MEB, 2008), okul çeşitliliğini azaltmak ve program çeşitliliğini artırmak amacıyla spor liselerinin güzel sanatlar liseleri ile birleştirildiği, 2009-2010 eğitim-öğretim yılında 22 spor lisesinin yanında 3 güzel sanatlar ve spor lisesinin daha eğitim öğretime başladığı, 2010-2011 eğitim öğretim yılında ise müstakil spor liselerinin sonlandırıldığı, ülke çapında 89 güzel sanatlar ve spor liseleri ile eğitimine devam ettiği görülmektedir (MEB, 2015). 2012-2013 eğitim-öğretim yılı itibarıyla sayısı 91 olan Anadolu güzel sanatlar ve spor liselerinin, bakanlığın yeniden yapılandırılması

sürecinde ve 18. Milli Eğitim Şurasında alınan tavsiye kararı doğrultusunda (MEB, 2010b), yeniden yapılandırılarak, spor liseleri ve güzel sanatlar liseleri adı altında yeniden iki ayrı okul türüne dönüştürüldükleri, 2013-2014 eğitim-öğretim yılı itibariyle 51 müstakil spor lisesi ile eğitim ve öğretime devam ettikleri görülmektedir. Günümüze kadar spor liselerinin sayısı artmış, 2018-2019 eğitim öğretim yılı itibarı ile bu sayı 77'ye yükselmiştir. Genel liselerde okuyan, ancak sportif yetenek bakımından, mesleki açıdan hayatlarının spor alanında devam ettirmek isteyen öğrencilerin ve bu yeteneklerinin farkında olan bireyler, genel liselerde bu kabiliyetlerini sergileyememe endişesi yaşamaları göz önüne alınarak bu gençlerin beklentilerine spor liselerinin cevap vereceği görüşü ağırlık kazanmıştır (Çoban ve ark., 2009).

Günümüz koşullarının gerektirdiği niteliklere sahip bir gençliğin eğitim sistemi tarafından yetiştirilmesi eğitim sisteminin sahip olduğu özelliklere bağlı olarak değişkenlik göstermektedir. Eğitime ayrılan bütçe, okulların ve dersliklerin fiziksel koşulları, eğitimle ilgili yasal düzenlemeler, eğitim-öğretim müfredatları, ölçme-değerlendirme yöntemleri, eğitim sisteminin idari yapılanması, öğretmen yetiştirme ve istihdam politikaları, sistemin temel insani girdilerini oluşturan öğrenci, öğretmen ve yöneticilerin sahip oldukları özellikler bir toplumdaki eğitim-öğretim sisteminin kalitesini etkileyen en önemli faktörler olarak tanımlanabilir (MEB, 2011). Eğitim kurumlarının örgütsel amaçları doğrultusunda ne tür yapılanmalara gideceği, bulunduğu toplumun kurumsal geleneği, örgütün vizyonu, amaçları, toplumun eğitim kurumlarından beklentileri ile şekillendiği söylenebilir (Küçükçayır ve Güçlü, 2017). Çağdaş eğitimin hedeflerinden biri öğrencilerin ilgi ve yeteneklerine göre bir üst öğrenime geçmesidir. Nitekim ülkemiz ortaöğretim sisteminde son yıllarda yapılan köklü değişiklikler bu hedefi sağlamaya dönüktür. Eğitim örgütlerinin en belirgin ve açık özelliği, girdisinin insan olmasıdır. Çevresindeki örgütleri etkileyen ve bu örgütlerden etkilenen okullar aynı zamanda içinde buldukları çevreye eğitimin insan gücü sağlamaları bakımından özel bir konumda bulunmaktadır (Bursalıoğlu, 2005).

Öğrencilerin ilköğretimden sonra ortaöğretime geçişte günümüze kadar sınavlı (LGS, OKS, SBS ve TEOG vb.) ve sınavsız olmak üzere çeşitli geçiş sistemleri uygulanmıştır. 2004-2005 eğitim-öğretim yılında 4 okul ile eğitim öğretime başlayan spor liselerine öğrenci alımı yetenek sınavıyla olmaktadır. Bu kapsamda spor liselerine öğrenci alınmasına ilişkin iş ve işlemleri açıklayan 2019/7 nolu genelgeye (MEB, 2019a) göre; öğrenci seçimine ilişkin yetenek sınavı, bölümler bazında 1-5 Temmuz 2019 tarihleri arasında oluşturulan komisyonlar marifetiyle yapılacağı belirtilmiştir. Sınav komisyonlarında; ilgili okulun 3 (üç) alan öğretmeni, il/ilçe milli eğitim müdürlüğünce görevlendirilecek diğer okullardan 1 (bir) alan öğretmeni ile alan uzmanı en az 1 (bir) akademisyen yer alacağı, alan uzmanı akademisyen bulunmadığı durumlarda il/ilçe milli eğitim müdürlüğünce 1 (bir) alan öğretmeni daha görevlendirilmesinin yapılacağı, ayrıca spor liseleri ve spor programı/projesi uygulayan Anadolu imam hatip liseleri için oluşturulacak komisyonlarda gençlik hizmetleri ve spor il müdürlüğü veya tematik spor liseleri için ilgili federasyonlardan ayrıca 1 (bir) temsilci de görevlendirilebileceği hüküm altına alınmıştır. Spor liselerine öğrenci seçiminde yetenek sınavında 50

(elli) puan barajının altında kalan öğrencilerin başarısız sayılarak değerlendirilmeye alınmayacakları, yetenek sınavında 50 (elli) ve üzerinde puan alanların; yetenek sınavının % 70'i ile ortaokul başarı puanının % 30'u alınarak 100 (yüz) tam puan üzerinden puan üstünlüğüne göre değerlendirme ve sıralamaya alınacakları belirtilmiştir. Spor liselerine yerleşmede her ne kadar ortaokul başarı puanının etkisi olsa da esas belirleyici yetenek sınavı olmaktadır. Bu çalışmada resmi ortaöğretim kurumları içerisinde spor liselerinin bazı değişkenler (okul, derslik sayısı, öğrenci, öğretmen, YKS vb.) açısından resmi veriler ışığında niceliksel profili incelemeye çalışılmıştır.

2. YÖNTEM

Resmi ortaöğretim kurumları içinde spor liselerinin niceliksel profilinin çeşitli değişkenler açısından analiz edildiği bu araştırma betimsel nitelikte tarama modelinde olup, araştırmada doküman incelemesi yöntemi kullanılmıştır. Doküman incelemesi, araştırılması hedeflenen olgu ya da olgular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsamaktadır. Doküman incelemesi, bir araştırma problemi hakkında belirli zaman dilimi içerisinde üretilen dokümanlar ya da ilgili konuda birden fazla kaynak tarafından ve değişik aralıklarla üretilmiş dokümanların geniş bir zaman dilimine dayalı analizini olanaklı kılmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2000).

Araştırmanın dokümanını, MEB Strateji Geliştirme Başkanlığı tarafından yayımlanan (http://sgb.meb.gov.tr/www/icerik_goruntule.php?KNO=361) “Örgün Eğitim 2018-2019 Millî Eğitim İstatistikleri” oluşturmaktadır (MEB, 2019b). MEB tarafından yıllık olarak yayımlanan resmi eğitim istatistikleri; örgün okul öncesi, ilköğretim ve ortaöğretime ilişkin eğitim kademesi, istatistikî bölge birimleri sınıflandırması ve yerleşim yeri düzeyinde okul, öğrenci, öğretmen, mezun ve yeni kayıt öğrenci sayıları, uluslararası karşılaştırmalar yapılabilmesi amacıyla bazı eğitim göstergeleri ile eğitim bütçesi ve eğitim yatırımlarını kapsamaktadır. İstatistiklerden sadece resmi ortaöğretim (genel+mesleki) kurumları ile spor liselerine ait veriler inceleme kapsamına alınmıştır. Verilerin analizinde tanımlayıcı istatistik teknikleri (sayı ve yüzde) kullanılmış, spor liselerinin bazı değişkenler açısından resmi ortaöğretim kurumları içerisindeki yeri betimlenmeye çalışılmıştır.

3. BULGULAR

Tablo 1. Resmi Ortaöğretim Kurumları İçerisinde Spor Liselerinin Kurum ve Derslik Durumu

Spor Liseleri (a)		Diğer Ortaöğretim (b)		Oran (a/b)	
Okul/Kurum Sayısı	Derslik Sayısı	Okul/Kurum Sayısı	Derslik Sayısı	Okul (%)	Derslik (%)
77	847	8.837	1.623.06	0.87	0.52

Tablo 1'e göre; 2018-2019 eğitim öğretim yılı sonu itibarıyla ülkemizde genel ve mesleki resmi ortaöğretim kurum/okul sayısı 8.837, toplam derslik sayısı 1.623.06, spor liselerinin ise sayısı 77, toplam derslik sayısı 847 olarak gerçekleşmiştir. Spor liseleri okul oranı olarak genel ve mesleki resmi ortaöğretim okul/kurumları içerisinde %0.87'lik, derslik sayısı olarak %0.52'lik bir yer tutmaktadır.

Tablo 2. Resmi Ortaöğretim Kurumları İçerisinde Spor Liselerinin Öğrenci Durumu

Spor Liseleri (a)			Diğer Ortaöğretim (b)			Oran (a/b)		
Erkek	Kız	Toplam	Erkek	Kız	Toplam	Erkek	Kız	Toplam
12.207	4.766	16.973	1.863.244	1.797.747	3.660.991	0.66	0.27	0.46

Tablo 2'ye göre; Genel ve mesleki ortaöğretim kurumlarında toplam 3.660.991 (1.836.244 erkek ve 1.797.747 kız) öğrenci, spor liselerinde ise 16.973 (12.207 erkek ve 4.766 kız) öğrenci öğrenim görmektedir. Genel ve mesleki ortaöğretim okul/kurum öğrencileri içinde spor lisesi öğrencileri %0.46'lık bir orana sahiptir.

Tablo 3. Resmi Ortaöğretim Kurumları İçerisinde Spor Liselerinin Öğretmen Durumu

Spor Liseleri (a)			Diğer Ortaöğretim (b)			Oran (a/b)		
Erkek	Kız	Toplam	Erkek	Kız	Toplam	Erkek	Kız	Toplam
851	481	1.332	151.151	144.179	295.330	0.56	0.33	0.45

Tablo 3'e göre genel ve mesleki ortaöğretim kurumlarında toplam 151.151 erkek ve 144.179 kadın olmak üzere toplam 295.330 öğretmen görev yaparken, spor liselerinde bu sayı 851 erkek ve 481 kadın olmak üzere toplam 1.332'dir.

Tablo 4. Spor Lisesi Çıkışlı Öğrencilerinin 2018 YKS'na Başvuru ve Yükseköğretim Programlarına Yerleşme Durumu

YKS Başvuran Öğrenci Sayısı	Yerleşen Öğrenci Sayısı						
	Lisans		Önlisans		AÖ		
		%		%		%	
Lise Çıkışlılar (Genel+Mesleki) Toplam (a)	2.376.872	394.887	16.61	315.678	13.28	146.171	6.15
Spor Lisesi (b)	4.540	58	1.28	359	7.91	87	1.92
Oran % (b/a)	0.19	0.01		0.11		0.06	

Tablo 4'e göre 2018 yılı itibarı ile genel ve mesleki lise çıkışlılarından yükseköğretim kurumları sınavına (YKS) 2.376.872 öğrenci başvururken, spor lisesi çıkışlı öğrencilerinden 4.540 başvuru yapılmıştır. YKS'ye başvuran genel ve mesleki lise çıkışlı öğrencilerinin %16.61'i lisans, %13.28'i önlisans, %6.15'i açıköğretim programlarına yerleşmiştir. YKS'ye başvuran spor lisesi öğrencilerinin ise %1.28'i lisans, %7.91'i önlisans, %1.92'si açıköğretim programlarına yerleşmiştir.

4. SONUÇ

Kitleli ve endüstriyel bir nitelik taşıyan sporun eğitim kurumları içerisinde, temel eğitimden ortaöğretime geçişte bir öğretim türü olarak yeterince yer almadığı görülmüştür. Oysaki öğrencilerin gelecek yaşamlarında sporu meslek haline getirmek istedikleri için spor liselerine yönelmeyi tercih ettikleri yapılan birçok çalışmada tespit edilmiştir (Altındaş, 2009; Karapınar, 2007; Yılmaz ve Demir, 2008; Öçalan ve ark, 2018). Türkiye'de kurulan spor liseleri alt yapı, personel gibi olgularını tamamlamadan öğretim hayatına girmeleri spor liselerinin en büyük eksiklikleri olarak göze batmaktadır. Bu eksiklikler spor liselerinin eğitim verdiği öğrencileri gelecekteki spor eğitimleri için gerekli alt yapıyı oluşturamadığını göstermektedir (Nar ve Göral, 2009). Bu kapsamda örgün eğitimdeki spor tesisi altyapısının güçlendirilmesi hedefi onun kalkınma planında da dile getirilmiştir (Spor Özel İhtisas Komisyonu Raporu, 2014).

Diğer lise türlerine göre spor liselerine yönelmede akademik başarısızlık faktörünün etkili olduğu söylenebilir. Öçalan ve ark. (2018) araştırmalarında, öğrencilerin, diğer alanlarda başarısız olduğu için spor liselerini tercih etme maddesine ağırlıklı olarak “Kararsızım” cevabını verdiklerini, bu bulguya göre öğrenciler LGS (Liseye Geçiş Sınavı) sınavından düşük puan aldıkları için, zorunlu olarak spor liselerini tercih etmiş olabileceklerini belirtmişlerdir. Ayrıca spor liselerinde bir şubeye alınacak öğrenci sayısı 30 olup her yıl alınacak öğrenci sayısının beş şubeyi geçemeyeceği MEB tarafından (http://ogm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2018_09/19185304_Spor_Liseleri.pdf) belirlenmesi bu okullardaki öğrenci sayısını sınırladığı düşünülebilir.

Uşaklı ve Yapıcı (2001) yapmış oldukları çalışmada eğitim kurumlarında öğrencilerin sadece teorik bilgiyle toplumla uyum gösteren bireylerden olmaması gerektiğini ifade etmişlerdir. Buna paralel olarak Çakır (2016), spor lisesi öğrencilerinin hem akademik başarının hem de sportif başarının birlikte spor liselerinde olabildiğini ve bunun öğrencilerin hayata daha iyi uyum sağlamasına katkısının daha çok olduğunu belirtmiştir. Araştırmada spor lisesi öğrencilerin YKS sonrası yükseköğretim programlarına yerleşme oranlarının düşük olduğu gözlenmiştir. Bu sonuca spor liselerinde akademik başarıdan ziyade beceri ve yeteneklerin ön plana çıktığı söylenebilir. Oysa Avrupa'da en iyi spor okulları üniversite eğitimi açısından öğrencilere geniş olanaklar sağlamaktadır. Bunun yanı sıra Avrupa'da spor liseleri; başta futbol, basketbol, hentbol, voleybol gibi spor branşlarında olmak üzere cimnastik, koşu gibi atletik sporlarda da öğrencilere üst düzey eğitim olanakları sunmaktadır. Kültürlerarası düzeyde eğitim kalitesi oldukça iyi olan Avrupa spor liseleri; öğrencilerin fiziksel kabiliyetlerini geliştirirken soyut ve eleştirel düşünce gibi özelliklerini de geliştirmeye özen göstermektedir (<https://www.iseworld.org/tr/blog/avrupa-nin-en-iyi-spor-liseleri-ogrenciler-icin-ne-gibi-avantajlar-sagliyor/>).

Genç ve ark. (2013) araştırmalarında, spor lisesi öğrencilerinin sayısal derslerin zor olduğunu düşündüklerini ve sayısal derslere yeterince önem vermediklerini belirlemişlerdir. Çakır (2016) araştırmasında; spor lisesi öğrencilerinin yetenek sınav puanları ile YGS sınav puanları arasında istatistiksel açıdan anlamlı farklılık bulunmadığı, elde edilen bulgulara göre yetenek sınav düzeyi yüksek olan öğrenciler ile düşük olan öğrencilerin benzer olduğu, yetenek sınavı ile YGS sınavı arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı sonucuna ulaşıldığını, bu sonucun ortaya çıkmasının, spor lisesi öğrencilerinin yetenek sınavı ile eğitime başlamalarının, yetenek sınavlarında da öğrencilerin akademik başarılarını ölçen uygulamalardan ziyade sportif yeteneklerini ölçmeyi amaçlayan uygulamalara yer verilmesinden kaynaklandığı düşüncesinde olduğunu belirtmiştir. Diğer taraftan eğitim sistemindeki yoğun sınav maratonu yüzünden aileler ve çocuklar, spor yapma ile sınava çalışma arasında ikilemde kalmaktadır. Bu da spor yapmakta olan çocuk ve gençleri sporda en verimli oldukları çağda sportif etkinlikleri bırakmaya ya da ara vermeye zorlamaktadır (Spor Özel İhtisas Komisyonu Raporu, 2014).

Spor Liselerinin sayısı özellikle büyükşehirlerimizde az olsa da muhakkak 2023 Eğitim Vizyonu gereği sayıları artırılacak ve yeni sistemle birlikte yeni bir müfredata da sahip olacaklardır. En

önemlisi de Spor Liselerinin işlevlerinin ve sağladığı istihdam oranının artmasıyla eğitim sistemimizde eksikliğini hissettiğimiz spor ortaokullarının açılmasına öncülük edeceklerdir (Dilekçi, 2019). Diğer taraftan Gençlik ve Spor Bakanlığı ile Milli Eğitim Bakanlığı arasında iş birliği protokolünde; okullarda yeterli fiziksel ve eğitsel altyapı oluşturularak öğrencilerin spor aktivitelerine erişimlerinin sağlanması, sporun tabana yayılması, öğrencilerin erken yaşta spora yönlendirilmesi ve yetenekli öğrencilerin keşfedilmesi, beden eğitimi ve spor alanında ihtiyaç duyulan alanlar için nitelikli insan gücünün yetiştirilmesi, gençlik ve spor alanındaki hizmet ve faaliyetlerde Gençlik ve Spor Bakanlığı ile Milli Eğitim Bakanlığı arasında iş birliğinin güçlendirilmesi amaç olarak belirlenmiştir. Yine protokolün kapsam başlıklı dördüncü maddesinde; bu protokolün öğrencilerin erken yaşta spora yönlendirilmesi ve yetenekli öğrencilerin keşfedilmesini, okullarda fiziksel ve eğitsel altyapı sağlanmasını, beden eğitimi ve spor alanında insan gücünün yetiştirilmesini, gençlik ve spor alanındaki hizmet ve faaliyetlerde Gençlik ve Spor Bakanlığı ile Millî Eğitim Bakanlığı arasında gerçekleştirilecek iş birliğine ait usul ve esasları kapsadığı hüküm altına alınmıştır (T.C. Millî Eğitim Bakanlığı ile T.C. Gençlik ve Spor Bakanlığı Arasında İş Birliği Protokolü, 2019).

Ülkemizin sahip olduğu genç nüfus potansiyelini en iyi şekilde değerlendirmek için çocuklar ve gençlerin geleceğe sosyal, zihinsel, fiziksel ve psikolojik olarak her anlamda iyi hazırlanmaları, bu alanların tümünde iyi eğitim almaları gerekmektedir (Spor Özel İhtisas Komisyonu Raporu, 2014). Türkiye’de beden eğitimi ve spor eğitiminin daha ileriye gidebilmesi ve yükseköğretime temel oluşturması açısından ilk ve ortaöğretim düzeyinde verilecek beden eğitimi ve spora ilişkin eğitim ve öğretimin önemi göz ardı edilmemelidir (Yıldız ve Güven, 2011). Özellikle ders dışı okul temelli sporlar, toplum sporlarında aktif olmayan çocuklara ulaşmak için ideal bir araç olarak kabul edilir (De Meester ve ark., 2014). Bu noktada spor liselerinin önemi bir kat daha ortaya çıkmaktadır. Sporun daha da desteklenmesine ilişkin MEB tarafından lisanslı olan öğrenciler için ek puanlar verileceği bilinmektedir. Buna istinaden öğrencilerin sportif branşlara yönelmiş olmaları hem fiziksel hem psikolojik hem de zihinsel açıdan kazanımlarının daha da artmasına katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Çalışmadan elde edilen bilgi ve bulgular ışığında aşağıdaki öneriler getirilmiştir.

5. ÖNERİLER

1. Akademik yönüyle başarılı öğrencilerin de spor liselerine geçişi için teşvik edici önlemler alınabilir.
2. İlköğretimde uygulanan/uygulanacak spor yetenek tarama testleri sonucunda tespit edilen yetenekli öğrencilerin spor liselerine direkt geçişi için kontenjan ayrılabilir.
3. Belli başlı branşlarda tematik spor liseleri açılabilir.
4. Fen, Anadolu, Sosyal Bilimler vb. liselerde öğrenim gören başarılı öğrencilerin beden eğitimi ve spor derslerini spor liselerinde alarak akademik yönde kaynaşma sağlanabilir.

6. KAYNAKÇA

- Altındaş, M.E. (2009). *Türkiye’de açılan spor liselerinin amaç hedef ve beklentilerinin araştırılması*. Yüksek Lisans Tezi, Dumlupınar Üniversitesi, Kütahya.
- Bursalıoğlu, Z. (2005). *Okul yönetiminde yeni yapı ve davranış*. Ankara: Pegem-A Yayıncılık.
- Çakır, F. (2016). *Spor lisesi öğrencilerinin öğrenim süreci ve akademik başarı ilişkilerinin incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Burdur.
- Çoban, B., Coşkun, Z. ve Genç, E. (2009). Beden eğitimi öğretmenlerinin spor liselerini algılama düzeyleri. *e-Journal of New World Sciences Academy*, 4(4), 322-333.
- Genç, E., Batmaz, H.Ç., Coşkun, Z., Pala, R., Çınar, V. ve Biçer, S.Y. (2013). Güzel sanatlar ve spor lisesi spor bölümü öğrencilerinin sayısal derslere karşı tutumları (Elazığ örneği). *International Journal of Social Science*, 6(3), 1163-1177.
- De Meester, A., Aelterman, N., Cardon, G., De Bourdeaudhuij, I. and Haerens, L. (2014). Extracurricular school-based sports as a motivating vehicle for sports participation in youth: a cross-sectional study. *International Journal of Behavioral Nutrition and Physical Activity*, 11(48), 1-15.
- Dilekçi, U. (2019). Spor lisesi geleceğin meselesi, Erişim: <https://www.milatgazetesi.com/ufuk-dilekci/spor-lisesi-gelecegin-meselesi/haber-209367>, Erişim tarihi: 10.10.2019.
- http://ogm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2018_09/19185304_Spor_Liseleri.pdf, Erişim tarihi: 10.10.2019.
- <https://www.iseworld.org/tr/blog/avrupa-nin-en-iyi-spor-liseleri-ogrenciler-icin-ne-gibi-avantajlar-sagliyor/>, Erişim tarihi:10.10.2019.
- Karapınar, Y. (2007). *Spor liselerinde öğrenim gören öğrencilerin okula giriş nedenleri ve mesleki beklentilerinin araştırılması*. Yüksek Lisans Tezi, Dumlupınar Üniversitesi, Kütahya.
- Küçükçayır, G.A. ve Güçlü, N. (2017). Eğitim örgütlerinin yapıları ve örgütsel bir sorun: Yıldırma. 12. Uluslararası Eğitim Yönetimi Kongresi, 11-13 Mayıs 2017, Kızılcıhamam/Ankara.
- MEB (2019a). Yetenek Sınavı ile Öğrenci Alan Okullara Başvuru İşlemleri. Genelge (No: 2019-7), Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü, Ankara.
- MEB (2019b). Millî Eğitim İstatistikleri Örgün Eğitim 2018-2019. Erişim: http://sgb.meb.gov.tr/www/icerik_goruntule.php?KNO=361, Erişim tarihi: 10.09.2019.
- MEB (2015). Türk eğitim sistemi ve ortaöğretim. (Edt: Ercan Türk). Ortaöğretim Genel Müdürlüğü, Ankara.
- MEB (2011). MEB 21. yüzyıl öğrenci profili. Eğitimi Araştırma ve Geliştirme Dairesi Başkanlığı (EARGED), Ankara.
- MEB (2010a). Ortaöğretim öğrencilerinin alan tercihlerinin incelenmesi. Eğitimi Araştırma ve Geliştirme Dairesi Başkanlığı (EARGED), Ankara.

- MEB (2010b). Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı, 18. Milli Eğitim Şurası kararları. Erişim: http://ttkb.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2017_09/29170222_18_sura.pdf, Erişim Tarihi: 20.09.2019.
- MEB (2008). Ortaöğretimde okul çeşitliliğinin azaltılması genelgesi. Genelge No: 2008/81.
- Millî Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliği (2013). Resmî Gazete Tarihi: 07.09.2013, Resmî Gazete Sayısı: 28758.
- Millî Eğitim Temel Kanunu (1973). Resmi Gazete Tarihi: 15.08.1973, Resmi Gazete Sayısı: 23084
- Nar, A. ve Göral, M. (2009). Türkiye'deki spor liselerinde okuyan öğrencilerin eğitim-öğretim açısından okullarından beklentileri, Erişim: <http://www.eab.org.tr/eab/2009/pdf/137.pdf>, Erişim tarihi: 10.10.2019.
- Öçalan, M., Boyalı, E. ve Ergin, M. (2018). Öğrencilerin spor liselerine yönelme ve tercih nedenlerinin belirlenerek seçili değişkenler açısından karşılaştırılması. *Gaziantep Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 3(3), 10-21.
- Spor Özel İhtisas Komisyonu Raporu. (2014). Onuncu Kalkınma Planı (2014-2018) Spor Özel İhtisas Komisyonu Raporu. T.C. Kalkınma Bakanlığı Yayınları.
- T.C. Millî Eğitim Bakanlığı ile T.C. Gençlik ve Spor Bakanlığı Arasında İş Birliği Protokolü (2019). Erişim: <https://www.gsb.gov.tr/Duyuru/161854/tc-milli-egitim-bakanligi-ile-tc-genclik-ve-spor-bakanligi-arasinda-is-birligi-protokolu.aspx>, Erişim tarihi: 20.10.2019.
- Uşaklı, H. ve Yapıcı, Ş. (2001). Grup rehberliğinin sınav kaygısına etkisi üzerine öğrenci görüşleri. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sosyal Bilimler Dergisi*, 2(2), 101-114.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2000). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Gözden geçirilmiş 2. Baskı. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yıldız, Ö. ve Güven, Ö. (2011). Güzel sanatlar ve spor liseleri spor alanı dersleri öğretim programlarının değerlendirilmesi. *Millî Eğitim Dergisi*, 41(191), 210-229.
- Yılmaz, T., Demir, H. (2008). Ortaöğretim kurumlarında spor alanı uygulaması (Eskişehir-Sivas Örneği). *S.Ü.BES Bilim Dergisi*, 10(3), 28-35.